

**Afgørelse om at naturgenopretning ved Ravnekær ikke er omfattet af Landskab og Skov
krav om miljøvurdering.**

J.nr. 2020 - 70693

Ref. JOFAH

Den 20. Juli 2021

Miljøstyrelsen har den 16. december 2020 modtaget jeres ansøgning via Bornholms Kommune om Semiaquatic LIFE. Projektets formål er at genskabe og forbedre bevaringsstatus for krybdyr, padder og vandinsekter i Natura-2000-områder i det sydlige Sverige, Danmark og Slesvig-Holsten. Målet er at sikre livskraftige metapopulationer af arter optaget på bilag II og IV under EU's Habitatdirektiv.

De relevante målarter i Almindingen er

- Bred vandkalv
- Lys skivevandkalv
- Stor kærguldsmed
- Grøn mosaikguldsmed

Afgørelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet.

Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til Miljøstyrelsen, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for anlægget, jf. §3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da staten er bygherre. Bygherres ansøgning er vedlagt.

¹ LBK nr. 973 af 25/06/2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

² BEK nr. 244 af 22/02/2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Projektet er omfattet af bilag 2, 10f i miljøvurderingsloven: Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.

Projektbeskrivelse

Søen indgår i Projektet Semiaquatic LIFE. Målet er at sikre livskraftige metapopulationer af arter optaget på bilag II og IV under EU's Habitatdirektiv.

Søen er levested for lys skivevandkalv (2017) og vurderes at kunne være levested for bred vandkalv også. Der mangler en lysåben, lavvandet zone, hvilket begrænser forekomsten af vandkalvene. Derfor ønskes vandstanden i afløbsgrøften i den nordlige ende hævet med ca. 20 cm ved at lægge marksten i afløbsgrøften på de ca. 35 m fra søen og indtil underførelsen under vejen.

Den sideløbende grusvej kan på det laveste sted hæves med omkring 25 cm for at muliggøre en hævnning af vandstanden i søen. Der vil være behov for omkring 25 m³ grus.

I den nordlige ende af søen er den lave brink registreret som habitatnaturtypen hængesæk (7140). Ved besigtigelsen har Naturstyrelsen konstateret at der også findes hængesæk i den sydlige ende af søen. Hævning af vandstand på omkring 25 cm vurderes ikke at være negativt for fortsat udvikling af habitatnaturtypen, men vil derimod gavne naturtypen og forsinke tilgroningen af hængesækken.-

Begrundelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

Beskyttet natur

§3 Natur

Projektet er beliggende i Almindingen i Bornholms kommune inden for et naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, idet projektområdet er en sø. Yderligere er der i den sydlige del af søen registreret mose og ved Naturstyrelsens besigtigelse er der fundet hængesæk. I den nordlige del af søen er der ligeledes registreret hængesæk. Projektet har til formål at gavne forholdene i søen for bilag IV ved udlægning af sten i søens afløb samt rydning af ca. 20 cm kvas ved det sydlige tilløb således, at vandstanden i søen hæves i de tørreste perioder.

Transporten af stenene vil foregå via lastbil og vil blive lagt ud med en dertilhørende kran. Der vil blive kørt langs skovvejene og da afløbet ligger tæt på vejen vil der ikke blive behov for at køre ind i naturen for at udlægge stenene idet de kan nås fra vejen med lastbilens kran.

Grundet projektets karakter vurderes det at projektet ikke vil medføre skyggevirkning på naturområdet. Ligeledes vurderes det at projektet ikke vil have nogen anden negativ påvirkning på søen eller omkringliggende §3 områder tilstand. Samlet er det Miljøstyrelsens vurdering at projektet således ikke medføre negative tilstandsændringer i naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Natura 2000

Projektet er beliggende i Natura 2000 område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Det er projektets hensigt at forbedre forholdene for udpegningsarterne. Dette vil ske som nævnt over ved udlægning af sten i søens afløb for således at hæve vandstanden. Der vil i en kort periode efter udlægningen være mindsket afløb til nedstrøms åer og naturtyper grundet hævnningen. Dette vil dog hurtigt normalisere igen, efter maksimalt 1 uge afhængig af nedbørsmængden. Der vil ikke blive kørt i habitatnatur da arbejdet kan udføres fra de tilgængelige skovveje. Projektet vil ikke være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet. Der er tæt på projektområdet en mose hvor den nordligste del er registreret som habitatnaturtype 7140 Hængesæk. Denne vurderes dog ikke at blive påvirket negativt af projektets udførsel, da dette vil have bedre forhold som resultat af en vandstandsstigning i søen.

På baggrund af projektets karakter uden væsentlige emissioner eller øvrige udledninger til- og gener for omgivelserne, vurdere Miljøstyrelsen, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-området og dets udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der ikke skal foretages en konsekvensvurdering af projektets virkninger på nævnte Natura 2000-område jf. habitatbekendtgørelsen³

Projektet vil ikke være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet, idet der ikke er faktiske planer herom inden for projektområdet.

Beskyttede arter

Der er registreret enkelte individer af almindelig kambregne langs søens kant. Arten er relativ sjælden og planterne markeres derfor med landmålerstokke, så de ikke beskadiges under rydningsarbejdet. Der er også fundet lys skivevandkalv i forbindelse med formonitoring for LIFE Semiaquatic projektet.

Ifølge Naturdata Miljøportalen er der ikke andre beskyttede arter i projektområdet i kategorierne: fredet, rødlistet, bilag II, IV og V.

Bilag IV

Projektet har til formål at forbedre forholdene for målarterne bred vandkalv, lys skivevandkalv, stor kærguldsmed og grøn mosaikguldsmed. Arterne er fredet jf. bilag IV i habitatsdirektivet. Yderligere kan området potentielt udgøre et leve- eller fourageringområde for forskellige arter af flagermus der findes på Bornholm.

Søen er levested for lys skivevandkalv, det vurderes at der også kunne være en bestand af bred vandkalv. Lys skivevandkalv og bred vandkalv findes i søer med rent vand der er klart eller brunt (humusfarvet). Det er især skovsøer men den kan også findes i andre våde naturtyper. Søen skal have en stor vandflade uden tæt vegetation og en vanddybde på mindst 1 meter på det dybeste sted. Trusler mod arten inkludere næringstilførsel og efterfølgende tilgroning af levesteder og tætte bestande af fisk og ænder der kan true larverne.

³ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 Gældende om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Det er Miljøstyrelsens vurdering at dette projekt ikke vil være til skade for områdets bestande af bilag IV arter idet der ikke vil blive udsat fisk, udledt forurenende stoffer eller tilført næring til søen. Projektet har til formål at hæve vandstanden og dette vurderes gavnligt for heri boende bilag IV arter.

Andre beskyttede arter

Miljøstyrelsen har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV arter og/eller rødlistearter som vil kunne blive påvirket væsentligt. Projektet indebærer ikke ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, markfirben, padde eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet.

Projektet vurderes ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter at forurene, beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

Evt. gener vurderes at være af kortvarig karakter og vurderes ikke væsentlige for omkringboende, da projektet er af en kortvarig karakter og der er tale om udlægning af en mindre mængde sten i et vådområde der ligger fjernt fra bebyggelse.

Projektet vurderes ikke at genere lys, støv eller støjgener i drift eller anlægsfasen.

Projektet vurderes ikke at medføre væsentlige lugtgener for omkringboende, da der blot er tale om udlægning af sten og evt. lugtgener fra transport vil være meget lokalt og meget kortvarigt.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen at projektet samlet set ikke vil være til væsentlig gene for befolkningen i området, da det ikke vil medføre væsentlige påvirkninger fra støv, støj eller lys i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Ressourcer og affald inklusivt spildevand

Projektet genererer ikke affald og/eller spildevand i anlægs- eller driftsfasen.

Der skal bruges ca. 25 m³ grus til 25cm hævnings af grusvejen for at muliggøre hævnings af vandstanden.

Bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger

Projektområdet er ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens bygge- eller beskyttelseslinjer.

Projektet befinder sig uden for kystnærhedszonen og vil ikke have noget påvirkning herpå.

Nærmeste fredning er en fredning af søens sydlige side der er beskyttet iht. § 3. Den nordlige del er desuden registreret som habitatnaturetype Hængesæk 7140.

Det er Miljøstyrelsens vurdering at projektet ikke tilsidesætter målet med fredningen eller i øvrigt påvirker det fredede område.

Overfladevand og grundvand

En del af projektet vil være udlægning af marksten med det formål at hæve vandstanden i søen med ca. 20 cm i de tørreste perioder. Den nuværende vandstand i de tørreste perioder ligger på 1-5 cm hvorfor der om sommeren ikke vil være en stor forskel på den vandmængde der føres nedstrøms hverken før eller efter projektets udførelse. Der vil i de vådere perioder stadig være til og afløb gennem søens afløb i vådere perioder eller ved nedbørshændelser. Således vil systemerne nedstrøms stadig modtage vand. Yderligere vil der i projektet blive fjernet kvas der pt. delvist blokere søens tilløb.

På det foreliggende grundlag er det således Miljøstyrelsens vurdering, at projektet ikke medfører risiko for at forringe den eksisterende tilstand eller forhindre målopfyldelse for målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lov om vandplanlægning.

Jordforurening og drikkevandsinteresser

Der er ikke registreret kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, der heller ikke er omfattet af kommunens områdeklassificering. Der vil desuden heller ikke blive gravet som del af projektet. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke grundvandsforekomster negativt.

Arealer, landskab og oversvømmelsesrisici

Der foreligger ikke vedtaget lokalplan for området.

Projektområdet er en sø i naturområdet Almindingen og ligger ikke nær bebyggelse.

Bygherre har ikke oplyst, og Miljøstyrelsen har ikke kendskab til, historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

Kumulative påvirkninger

Det er Miljøstyrelsens vurdering at dette projekt ikke vil have nogen kumulative effekter i forbindelse med andre eventuelle projekter. Der er dog andre små projekter i almindingen dog er disse ikke hydrologisk forbundet med dette.

Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet det ikke forårsager emissioner til miljøet, den visuelle påvirkning er af stærk lokal karakter på baggrund af bygningens størrelse og højde.

Samlet vurdering

Projektet vurderes ikke at påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller bilag IV arter. Projektet vil heller ikke påvirke rødlistede eller andre fredede arter negativt.

Der vurderes ikke at ske tilstandsændringer i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som følge af realisering af projektet. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke generer emission eller udledning af stoffer til luften eller våde recipienter.

Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Høring

Miljøstyrelsen har foretaget en høring af Bornholms Kommune samt Bornholms museum, hvis kommentarer er indarbejdet i afgørelsen. Den eneste part er bygherre.

Kommunens og andres kommentarer:

Bornholms kommune havde følgende kommentarer:

For området er dette beskrevet i forhold til udpegningen:

Almindingen er et højtliggende klippeområde, der består af Almindingen Granit. Almindingen Skrænt er en markant, retlinet skråning og det terrænmæssige udtryk for Bornholms mest betydningsfulde forkastning. Ekkodalen, Bornholms kendteste sprækkedal, er en retlinet dal i grundfjeldet, der er begrænset af lodrette sider, og som markerer en forkastningszone i Almindingen Granit. I bunden af dalen løber Bornholms bredeste diabasgang – Kelseå diabasen. Vallensgård Mose opstod i slutningen af istiden som et søbassin, hvor Ekkodalens forkastning skærer forkastningszonen langs Almindingen Skrænt. Mosen er kendt for forekomsten af Senglaciale søsedimenter.

Det vurderes ikke at de værdier der er grundlaget for udpegningen til nationalt geologisk interesseområde berøres af det ansøgte. Bornholms Regionskommune har derfor ingen bemærkninger til dette.

Spildevand:

Ravnekær ligger i et opland, der er udpeget i Statens vandplan 1 til forbedret spildevandsrensning til minimum renseklasse SO. Der er ansøgt om at hæve et tilløb til søen, så vandstanden vil blive højere. På baggrund af ansøgningsmaterialet vurderer Bornholms Regionskommune, at naturgenoprettelsen og ændringen på afløbet ikke vil påvirke spildevandsforholdene væsentligt, og at det ikke hindrer gennemførslen af vandplan 1.

Natur:

Der spørges i høringen til Bornholms Regionskommunes kendskab til og vurdering af påvirkning på særligt Bilag IV-arter og Natura 2000. Bornholms Regionskommune har meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte. I den forbindelse har kommunen vurderet følgende:

§ 3:

Bornholms Regionskommune vurderer, at de ansøgte restaureringstiltag vil have en naturforbedrende effekt for søen. Rydning af skyggende træer langs brinkerne vil give mere lys til søen til gavn for dyrelivet i søen. Hævning af afløbet med ca. 20 cm vil bevirke, at vandstanden i søen hæves, i hvert fald i våde perioder, og at der skabes en mere lavvandet zone i søens nordlige og sydlige ende. Dette vurderes at gavne mosevegetationen i disse områder og forsinke tilgroning med træer og buske og vurderes derfor at medføre en positiv påvirkning på naturtypen.

Der lægges herudover vægt på, at tiltagene udføres som led i en målrettet indsats for at forbedre levevilkårene for arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV i Almindingen herunder Bred vandkalv, Lys skivevandkalv, Stor kærguldsmed og Grøn mosaikguldsmed samt Stor Vandsalamander. Heraf er lys skivevandkalv registreret i søen.

Det vurderes på den baggrund, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte tiltag.

Bilag IV:

Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. arter af flagermus, paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben.

Der er i Ravnekær registreret Bilag IV-arten lys skivevandkalv. Søen kan endvidere udgøre et potentielt levested for bred vandkalv og andre Bilag IV-arter som guldsmede og padden, og området kan potentielt udgøre et leve- eller fødesøgningsområde for flagermus. Tiltagene i Ravnekær vurderes at kunne bidrage positivt til arternes yngle muligheder i området.

På baggrund af ovenstående vurderer Bornholms Regionskommune, at restaureringstiltagene i søen ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter men potentielt vil kunne gavne Bilag IV-arter.

Natura 2000:

Arealet er beliggende i Natura 2000-område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne.

Selve søen er i den nyeste kortlægning af Miljøstyrelsen registreret som naturtypen 3160 Brunvandet sø. Området umiddelbart nord for selve søen er registreret som habitatnaturtype 7140 Hængesæk. Rydning af skyggende træer langs brinkerne vil give mere lys til søen. Hævning af afløbet med ca. 20 cm vil bevirke, at vandstanden i søen hæves, i hvert fald i våde perioder, og at der skabes en mere lavvandet zone i søens nordlige og sydlige ende. Dette vurderes at gavne hængesækken i den nordlige ende af søen, idet det vil forsinke tilgroningen med træer og buske. Hævning af søens vandstand vurderes at ville gavne udviklingen af søen som naturtype, fordi de amfibiske planter herved vil få bedre betingelser for at etablere sig langs brinkerne.

Af arterne på udpegningsgrundlaget er lys skivevandkalv registreret i søen. Ravnekær er herudover kortlagt som potentielt levested for stor vandsalamander, som også er på udpegningsgrundlaget. De ansøgte tiltag vurderes at kunne forbedre søens potentiale som levested for lys skivevandkalv, stor vandsalamander og eventuelle andre arter på udpegningsgrundlaget, idet de giver mere lys til søen og fremmer lavvandede zoner.

Der er ikke kortlagt potentielle levesteder for fugle på udpegningsgrundlaget i Ravnekær. Det vurderes, at tiltagene i Ravnekær ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af fugle i området, idet arbejdet udføres uden for fuglenes yngletid, og idet tiltagene vurderes at være til gavn for søens naturtilstand.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte tiltag skønnes derfor ikke at indebære en forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller at medføre betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Sammenfattende vurdering

Det vurderes sammenfattende, at restaureringstiltagene har et naturforbedrende sigte, og at projektet kan gennemføres uden en væsentlig negativ påvirkning på naturtilstanden i området. Det vurderes på den baggrund, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte som beskrevet.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 20. juli 2021.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenavnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljøstyrelsen, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 17. august 2021.

Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter Miljøstyrelsens afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.”

Miljøstyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentlige bekendtgørelse.

Kopi til:

Bornholm Kommune
Bornholm Museum

Bilag:

Bilag 1: Ansøgning
Bilag 2: Projektbeskrivelse med kort